

Lestip 'Het land van de grote woordfabriek'

Over het boek

Er is een land waar woorden geld kosten. Hoe mooier het woord, hoe duurder. Omdat woorden er zo kostbaar zijn, praat bijna niemand in het land. En wat doe je dan als je de mooiste woorden wil voor het mooiste meisje van het land, maar geen geld hebt? Soms waaien er woorden door de lucht. Florian heeft er drie gevangen en wil deze aan Siebelle geven. Maar de rijke Oscar heeft ook een oogje op Siebelle. Welke woorden zal Siebelle het mooist vinden? De toevallig gevangen woorden van Florian of de dure woorden van Oscar?

Auteur(s)

Agnès de Lestrade, Valeria Docampo (illustrator)

Uitgeverij

De Eenhoorn / 2009

Aantal pagina's

36 p.

ISBN

9789058385697

Genre

Prentenboek

Doelgroep

1ste leerjaar, 2de leerjaar

Trefwoorden

Auteur lestip

Vera Geeraerts

VOORAF

Stel het boek voor:

- Toon het prentenboek aan de juryleden en lees de titel. Vinden ze de titel uitnodigend? Wie schreef en illustreerde dit boek? Kennen ze het boek nog dat ze (misschien) verleden jaar van deze auteur lazen?
- Bekijk samen de cover. Waaraan denken de juryleden als ze die zien?
- Lees nu de tekst op de achterflap voor, waarbij de juryleden titel en cover in het achterhoofd houden.
- Welke verwachtingen hebben de juryleden over dit boek? Je kan op een flap in enkele woorden deze verwachtingen noteren. Later kan je kijken of ze ingelost werden of niet.

Leesdagboek

In plaats van op een flap te noteren, kunnen de juryleden hun verwachtingen ook noteren in hun KJVleesdagboek

of in een ander mooi schriftje of mapje. Het is leuk om dit bij de hand te houden wanneer ze het boek werkelijk lezen (of laten voorlezen). Ze kunnen mooie zinnen opschrijven (of dicteren), woorden die ze opmerkelijk vonden, een verwijzing naar een – voor hen – bijzonder of grappig of... fragment... Bij de bespreking hebben ze dan meteen wat bruikbaar bij de hand.

Dit schriftje/mapje kunnen ze ook gebruiken voor de andere boeken van de lijst. Ze kunnen er o.a. een tekening over het boek bij maken. Misschien kan het later wel meegenomen worden naar het slotfeest en kan de auteur/illustrator er in signeren. In het KJV-leesdagboek is hiervoor de nodige ruimte gelaten.

De juryleden die zelf (nog) niet goed kunnen lezen, kunnen van het leesdagboek of schriftje een fijn lees-, teken-, en schrijfmoment maken met mama, papa, zus, broer, juf of meester, opa, tante, KJVbegeleider...

Moeilijke woorden

In *Het land van de grote woordfabriek* komen een aantal woorden voor waarvan de betekenis de juryleden misschien ontgaat. Leg die woorden vooraf uit, zodat je het verhaal in één keer kan (voor)lezen. Je kan de moeilijke woorden op strookjes schrijven en ze in een glazen bokaal steken of in een vlindernet. Je kan dan zeggen dat je ook een aantal woorden gekocht of gevangen hebt en dat je eens wil horen wie de woorden kent. De link met het verhaal zullen ze bij het (voor)lezen wel leggen.

Dit kunnen moeilijke woorden zijn, al zal je zelf aanvoelen hoever je met je groep moet gaan:

- ‘hartige woordjes’
- ‘woordenbrij’
- ‘grootspraak’
- ‘schatrijk’
- ‘handenvol geld’
- ‘onbetaalbaar’
- ‘roddel en kletsboek’
- ‘oudewijvenpraatjes’
- ‘dwaas’
- ‘graaibak’

PRATEN OVER HET BOEK

Thema's

- taal
- verliefd, liefde
- vriendschap

Je kan een kort gesprekje houden of een woordspin opbouwen per thema: aan welke elementen uit het verhaal denken de juryleden bij een bepaald thema? Schrijf de woordspinnen op flappen en hang die nadien naast elkaar. Zijn er woorden die opduiken bij verschillende thema's? Hoe zou dit komen? Kunnen de juryleden er een verklaring voor geven?

Je kan ook gewoon één thema uitdiepen. Je kan eventueel stemmen met de leden welk thema ze wat uitvoeriger willen bespreken.

Het thema 'vriendschap' is een uitstekend thema om over te filosoferen met de juryleden. Tips vind je in de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek'). Deze vragen kan je aan de juryleden stellen:

- Wanneer noem je iemand je vriend(in)?
- Bestaan er verschillende soorten vrienden?
- Moeten vrienden ongeveer jouw leeftijd hebben?
- Is vriendschap hetzelfde als liefde?
- Wanneer is iemand je vriend niet meer?
- Zou je zonder vrienden kunnen leven?
- Waarom heb je vrienden nodig? Heb je ze echt nodig?
- Waarom zijn vrienden (niet) belangrijk?
- Geloof jij in eeuwige vriendschap? Waarom (niet)?

Methode Chambers

Voor de handige vier-kolommen-methode van Aidan Chambers verwijs ik graag naar de Handleiding op www.kjv.be (in de rubriek 'Voor begeleiders', bij 'Handboek'), alsook naar Chambers' boek *Vertel eens* (Biblion, 2002) en in het bijzonder naar de hoofdstukken 13 en 14 over het onderwerp van gesprek (p. 93-104) en een raamwerk van vragen (p. 105-115). Na het lezen van die hoofdstukken kan je meteen aan de slag. Je kan heel wat vragen zonder aanpassingen gebruiken.

Tip: groepjes maken

Naargelang de grootte van je leesgroep kan je voor de vier-kolommen-methode groepjes maken van drie tot vijf personen. In plaats van de vier basisvragen met de hele groep te beantwoorden, laat je de juryleden de vragen eerst in kleine groepjes beantwoorden. Laat hen hun antwoorden op een flap of een A4-blad noteren. Achteraf voeg je de meningen samen en kijk je of de juryleden het al dan niet eens zijn met elkaar. Op die manier vermijd je dat steeds dezelfde kinderen aan het woord komen en geef je stillere kinderen de kans om ook hun mening te zeggen. Misschien krijg je hierdoor ook meer meningen te horen omdat de juryleden zich niet meteen kunnen aansluiten bij de opmerkingen van de eerste sprekers door instemmend te knikken. Vrees je dat er in sommige groepjes weinig of niets zal worden opgeschreven omdat deze kinderen niet graag open en bloot hun mening verkondigen? Dan kan je vooraf al eens nadenken of je de samenstelling van de groepjes wat kan sturen. De ideeën die volgen in dit werkmodel kan je gebruiken bij de bespreking, als bijkomende verwerking of als deel van de methode Chambers. Je kan ideeën combineren, mixen of weglaten!

Tip: lees- en schrijfhulp

Omdat deze jonge juryleden vaak nog niet (vlot) zullen kunnen lezen en/of schrijven, kan je oudere juryleden, leesmama's en/of papa's, andere leeshulpen... inschakelen om de begeleiding van de groepjes en het noteren vlotter te laten verlopen. Uiteraard maak je als coördinator vooraf goede afspraken met de lees- en schrijfhulpen: je moet de meningen van jouw jonge juryleden krijgen en niet de gestuurde mening van de helper van dienst.

Reconstrueren van het verhaal

Maak een aantal (kleuren)kopieën van de illustraties uit het boek. Leg ze door elkaar. Laat de juryleden de prenten in de juiste volgorde leggen. Hierdoor kan je het verhaal kort reconstrueren en laten navertellen. Kies je illustraties zo, dat er voldoende samenhang in het verhaal zit en je nadien ook nog een gesprekje over de tekeningen en het taalgebruik kan houden (zie verder voor de vragen).

Ook hier kan je een vlindernet of woordenpot gebruiken en het verhaal opnieuw laten vertellen aan de hand van een aantal goed gekozen zinnen en woorden uit verhaal. Of maak een combinatie en steek er een paar illustraties bij.

Illustraties

Wat valt de leden op aan het kleurgebruik bij de illustraties? Er wordt veel bruin en warm-of kersenrood gebruikt. Wat zou de bedoeling hiervan zijn? Waarom zou de illustratrice voor zo'n contrast in kleuren gekozen hebben?

Vraag de juryleden om het boek te doorbladeren en te vertellen waar ze vooral bruin en waar ze vooral rood zien.

Bruin/donkere tinten

- de woordenwinkelstraat
- de norske volwassenen
- de cleane woordenfabriek met de kille robots
- de straat met de vuilnis
- de woordkoopjes
- Oscar met zijn dure woorden

Rood

- enkele details zoals de rode daken naast de woordenfabriek
- de hoofddeksels van een paar personages in de woordenwinkelstraat
- de kinderen en de schort bij de lettersoepbediening
- de vangnetjes
- de vlinders op de kleding van Florian
- het kleedje van Siebelle
- de achtergronden bij het uitspreken van de woorden die Florian ving voor Siebelle
- de vlinders op de laatste pagina
- de trappenhal bij het zoenen

Deze vragen kunnen aan bod komen bij een bespreking van de illustraties:

- Wat vinden de juryleden van de uitstraling van de tekeningen en van de sfeer?
- Geven de tekeningen emoties weer? Hoe komt dit?
- Wat vinden de juryleden van de gelaatsuitdrukkingen en houdingen van de personages? Welke gevoelens worden hier opgeroepen?
- Vinden de juryleden dat de illustraties passen bij dit verhaal? Waarom wel/niet?
- Vertellen de illustraties enkel wat er in het verhaal gebeurt of voegen ze iets extra toe? Kan dit verhaal ook overleven zonder illustraties? Waarom (niet)? Kunnen de illustraties zonder de tekst? Waarom (niet)?

Taalgebruik en stijl

Dit is een poëtisch verhaal. Houden de juryleden hiervan? Waarom wel/niet?

Welke zinnen, woorden vinden zij mooi? Waarom? (Zie ook de doetips: later kunnen ze de woorden nog gebruiken.)

Wat vinden de leden van deze uitspraken van recensente Marit Trioen (*De Leeswelp*):

- ‘De auteur neemt je mee naar een land waar het onvoorstelbaar stil is.’
- ‘Enkel wie rijk is, zegt wat hij wil.’
- ‘Dat een handjevol oprechte woorden vaak waardevoller zijn dan een legertje dure, grote woorden, legt De Lestrade uit via het verhaal van de kleine Florian en de steenrijke Oscar.’

Lichaamstaal

Een denkoefening! Dit zegt Inge Umans op www.pluizuit.be: ‘Florian en Siebelle geven in ieder geval mee dat er nog een taal is: de lichaamstaal. En hoe deze soms meer zegt dan alle dure woorden samen.’

- Vinden de juryleden uit zichzelf deze andere taal? De lichaamstaal.
- Laat hen voorbeelden zoeken in het boek:
Oscar met zijn dure woorden, maar bij wie je geen emoties afleest op zijn gezicht
de ontmoedigende Florian die op de trap gaat zitten bij het horen van die dure woorden
de gevoelens die je afleest van Florians gezicht bij het uitspreken van zijn drie gevonden woorden
het ontroerende gebaar van Siebelle en haar gelaatsuitdrukking bij het ontvangen van deze woorden
de zoen en het opgespaarde woordje ‘nog’ dat de lucht wordt ingestuurd
het vertederende gevoel tussen de twee op de laatste bladzijde

Heel wat woorden in de tekst ondersteunen de lichaamstaal. Vinden de juryleden die woorden?

Bijvoorbeeld:

- ‘In zijn ogen glimmen lichtjes van plezier als hij denkt aan zijn geschenk.’
- ‘En ze glimlacht ook.’

- ‘Oscar grijnst.’
- ‘Florian sluit zijn ogen en denkt innig aan hoe onuitsprekelijk lief Siebelle is.’
- ‘Ze zwijgt en kijkt met glinsterende ogen.’

Vormgeving

Sta even stil bij de vormgeving van dit prentenboek:

- Wat vinden de juryleden van de keuze van het lettertype?• Waarom zouden sommige woorden zijn dan andere?
- Waarom zouden de woorden die Oscar tegen Siebelle zegt anders weergegeven zijn dan de woorden die Florian tegen haar zegt? Welk effect heeft dit?
- Wat vinden de leden van de bladschikking?

Personages

Alles wat hierboven aan bod kwam, kan je ook gebruiken bij de bespreking van Florian, Siebelle en Oscar.

Maak drie groepjes – één voor elk personage – en laat elke groep overleggen over één personage. Nadien moeten ze hun personage voorstellen aan de hele groep, waarbij ze zowel iets moeten vertellen over hoe dit personage weergegeven wordt in woorden als de manier waarop hij of zij getekend wordt.

Neem verschillende woorden of zinnen uit het boek die door de personages gezegd worden, die hun lichaamstaal beschrijven of die een handeling van een bepaald personage beschrijven. Laat de juryleden de juiste woorden aan het juiste personage koppelen. Laat hen verklaren waarom ze net die combinatie maken.

Doetips

Maak samen met de juryleden verschillende vlindernetten (echte of getekende): één met spannende woorden, één met vrolijke woorden, één met verdrietige woorden, één met gevoelige woorden... Laat de juryleden de woorden uit tijdschriften te knippen of met verschillende letters uit kranten nieuwe woorden te maken.

Laat de leden woorden opschrijven die zij graag zouden willen vangen of die ze graag uitspreken. Ze kunnen er een collage mee maken van grote tekstballonnen of een tekstballon tekenen en invullen in hun KJV-leesdagboek of in hun eigen schrift/mapje.

Kennen de leden een zinnenschilderij? Ze zoeken een zin of woorden uit het prentenboek die ze heel mooi vonden en kaderen die letterlijk in. Ze maken een heel leuk kader en versieren dit zoals ze willen (met hout, goudverf, stevig karton, restjes wol, zilverpapier...). Niet alleen de kader, maar ook de zin of woorden zelf kunnen ze op een bijzondere manier weergeven. Denk bijvoorbeeld aan de miniaturen die monniken vroeger gebruikten of

laat hen werken met letterstempels.

Hang alle tekeningen of vlindernetten, tekstballonnen en zinnenschilderijen op aan een waslijn in de bib, klas of school of op de plaats waar jullie samenkomen met alle juryleden. Laat de juryleden een foto van hun ontwerp maken om in hun KJV-leesdagboek of eigen schriftje/mapje te plakken.

TOT SLOT

Even terugblikken...

Neem de flap terug waarop je de verwachtingen van de juryleden noteerde vóór ze het boek lazen. Bespreek hun verwachtingen kort. Zijn ze het er nog altijd mee eens?

Reclame

Zijn de juryleden tevreden nu ze het boek gelezen hebben? Zouden ze hun vrienden, klasgenoten, familie dit boek aanraden?

Cadeautje

Laat de juryleden elkaar mooie woorden cadeau doen...

MEER LEZEN?

Wie van dit mooi verwoorde prentenboek houdt, wil misschien ook fijne gedichten lezen? Laat de juryleden leestips uitwisselen. Ze kunnen de tips van anderen noteren in het KJV-leesdagboek of het eigen schriftje/mapje...